

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4266-14

meddelad i Stockholm den 26 maj 2015

KLAGANDE

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 3 juni 2014 i mål nr 2370-14, se bilaga (här borttagen)

SAKEN

Rätt att ta del av allmän handling

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

AA begärde hos Skatteverket att få ut uppgifter om personnummer på samtliga personer som utvandrat från Sverige till Estland, Lettland och Litauen under åren 2009–2013.

Skatteverket beslutade att avslå AAs begäran. Beslutet motiverades med att det skulle krävas 4–6 timmars arbete avseende programmering och kvalitetskontroller för att få fram en läsbar sammanställning, varför denna inte kunde göras tillgänglig med rutinbetonade åtgärder. Sammanställningen var därmed inte

Dok.Id 156805

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Mål nr
4266-14

att anse som förvarad hos myndigheten och utgjorde därför inte någon allmän handling.

I det nu överklagade avgörandet avslog Kammarrätten i Stockholm AAs överklagande av Skatteverkets beslut.

YRKANDE M.M.

AA yrkar att en sammanställning av de begärda uppgifterna ska lämnas ut till honom och anför till stöd för sin talan bl.a. följande. Uppgifterna är att anse som potentiella handlingar och enligt likställighetsprincipen bör dessa lämnas ut till honom. En arbetsinsats om 4–6 timmar ligger väl inom vad en myndighet, i detta fall Skatteverket, är skyldig att lägga ner för att sammanställa de begärda uppgifterna. Sammanställningen kan enligt uppgift från handläggare göras med befintliga datorprogram.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

Av 2 kap. 3 § första stycket tryckfrihetsförordningen framgår att med handling förstås framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel. Handling är allmän om den förvaras hos myndighet och enligt 6 eller 7 § är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndighet.

Enligt 2 kap. 3 § andra stycket första meningen tryckfrihetsförordningen anses en upptagning som avses i första stycket förvarad hos myndighet, om upptagningen är tillgänglig för myndigheten med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar för överföring i sådan form att den kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas. I andra meningen i samma stycke sägs vidare att en sammanställning av uppgifter ur en upptagning för automatiserad behandling anses förvarad hos

myndigheten endast om myndigheten kan göra sammanställningen tillgänglig med rutinbetonade åtgärder.

Andra meningen i 2 kap. 3 § andra stycket tryckfrihetsförordningen lades till genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2003. Någon saklig ändring i vad som ditills hade gällt åsyftades inte. Avsikten var att i lagtexten förtydliga vad som tidigare framgått endast av förarbeten och rättspraxis (prop. 2001/02:70 s. 37).

Av propositionen framgår bl.a. följande. Med rutinbetonade åtgärder avses en begränsad arbetsinsats som inte är förknippad med några nämnvärda kostnader. Bedömningen får göras med hänsyn till såväl den allmänna tekniska utvecklingen som den tekniska kompetensen och den tekniska utvecklingen på myndigheten i fråga (s. 37). Äldre förarbetsuttalanden om att en mer kvalificerad, konstruktiv insats, t.ex. i form av nyskrivning av datorprogram, inte är att betrakta som en rutinbetonad åtgärd äger alltså giltighet (s. 22). En sökande har dock rätt att kräva att myndigheten framställer ett nytt datorprogram om detta kan ske genom en enkel arbetsinsats och utan nämnvärda kostnader eller andra komplikationer. Han har däremot inte rätt att själv ställa datorprogram eller datorkapacitet till myndighetens förfogande och begära bearbetningar med hjälp härav (s. 16 f.).

Vad målet gäller

Frågan i målet är om den av AA begärda sammanställningen av uppgifter kan göras tillgänglig med rutinbetonade åtgärder och därmed utgör en allmän handling.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Bestämmelsen i 2 kap. 3 § andra stycket tryckfrihetsförordningen är ett uttryck för den s.k. likställighetsprincip som innebär att allmänheten ska ha tillgång till datalagrad information i samma utsträckning som den är tillgänglig för myndigheten (prop. 2001/02:70 s. 16). I detta ligger att hänsyn måste tas till de

Mål nr
4266-14

resurser och hjälpmedel som står till den aktuella myndighetens förfogande (jfr RÅ 1974 ref. 8). För att en sammanställning ska anses tillgänglig med rutinbetonade åtgärder krävs det därutöver att informationen kan göras tillgänglig utan nämnvärda kostnader eller andra komplikationer.

Den begärda sammanställningen ska således lämnas ut om den på det sätt som nu har beskrivits är tillgänglig för Skatteverket. Detta gäller även om Skatteverket inte har anledning att göra en sådan sammanställning i sin egen verksamhet.

I målet har inte annat framkommit än att den av AA begärda sammanställningen kan göras tillgänglig genom programmeringsåtgärder i befintliga program som tillsammans med kvalitetskontroller beräknas ta i anspråk en arbetsinsats på 4–6 timmar. Ett arbete av sådan omfattning går enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening utöver vad som kan anses utgöra en begränsad arbetsinsats som inte är förknippad med några nämnvärda kostnader (jfr RÅ 1988 ref. 84 och RÅ 1989 not. 533).

Av det anförda följer att en sammanställning av det aktuella slaget inte kan göras tillgänglig genom rutinbetonade åtgärder och således inte kan anses förvarad hos myndigheten. Den utgör därmed inte en allmän handling. Överklagandet ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Eskil Nord,
Christer Silfverberg, Elisabeth Rynning och Mahmut Baran.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Sara Asplund.